

KLASIFIKACIJA PSIHOLOGIJE I PSIHIJATRIJE UNUTAR SHEME UDK U PRAKSI NACIONALNE I SVEUČILIŠNE KNJIŽNICE

CLASSIFICATION OF PSYCHOLOGY AND PSYCHIATRY ACCORDING
TO UDC IN THE NATIONAL AND UNIVERSITY LIBRARY IN ZAGREB

Andrea Gornik

Nacionalna i sveučilišna knjižnica, Zagreb
agornik@nsk.hr

Marina Erceg

Nacionalna i sveučilišna knjižnica, Zagreb
merceg@nsk.hr

UDK / UDC 025.45UDK:159.9+616.89
027.54(497.54Zagreb):025.4
Stručni rad / Professional paper
Primljeno / Received: 6. 7. 2006.

Sažetak

U članku su prikazani načini i osnovna načela klasifikacije dijela građe iz područja psihologije i psihijatrije, unutar sheme Univerzalne decimalne klasifikacije. U Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu dio se takve građe pri klasificiranju svrstava u samo jednu skupinu, psihologiju ili psihijatriju, ali je česta praksa svrstavanja u obje skupine, i dodjeljivanja dviju, pa i više UDK oznaka jednom dokumentu. O prvoj UDK oznaci, s obzirom na sadržaj jedinice te znanstveni i metodološki pristup autora pojedinoj temi, prosuđuje klasifikator.

Cljučne riječi: psihologija; psihijatrija; klasifikacija; Univerzalna decimalna klasifikacija; UDK; Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu

Summary

The article describes principles and practice in classification of documents from the field of psychology and psychiatry according to Universal Decimal Classification in the National and University Library in Zagreb (Croatia). A significant proportion of docu-

ments in these two fields are related or are interdisciplinary in nature and are assigned a combination of classification numbers from both psychology and psychiatry. Since the assignment of more than one classification number for the content is frequent – one of the practical problems a subject specialist faces in everyday practice is the decision as to which of the UDC numbers assigned to the content is the most relevant for shelf arrangement.

Keywords: psychology; psychiatry; classification; Universal Decimal Classification; UDC; National and University Library, Zagreb

U sustavu Univerzalne decimalne klasifikacije (UDK) psihologija je smještena među društveno-humanističke znanosti unutar skupine *1 Filozofija*, kao podskupina *159.9*,¹ što je najvećim dijelom rezultat njezina razvoja unutar filozofije, sve do 19. stoljeća, kada se izdvaja kao zasebna znanost. Psihijatrija se kao medicinsko-psihološka disciplina pojavila kao medicinska praksa u 18. stoljeću. U UDK sustavu smještena je među primijenjene znanosti unutar medicine kao jedna od njezinih vrsta, u skupinu *616.89*.² U članku će se prikazati način i osnovna načela klasifikacije ovih dviju znanosti, tako udaljenih u UDK, ali u mnogočemu bliskih po sadržaju i temama. Pokazat ćemo, komparativno, problematiku klasifikacije i načine njihova rješavanja na primjerima psihologijskih sadržaja iz fiziološke psihologije, psihoanalize, psihopatologije, odnosno medicinskih sadržaja iz neurofiziologije, psihoterapije i psihijatrije.

U psihologijskoj i psihijatrijskoj literaturi uvelike su prisutne teme posttraumatskog stresnog poremećaja, psihotraume, ratnog stresa, raznih oblika psihološkog stresa, nasilja i zlostavljanja. Velik je i priljev građe tzv. popularne psihologije. Brojnim primjerima iz prakse Nacionalne i sveučilišne knjižnice predočit ćemo mogućnosti klasifikacije takvih sadržaja unutar sheme UDK.

1 Fiziološka psihologija i neurofiziologija

Fiziološka psihologija ili psihofiziologija znanstvena je disciplina koja proučava zavisnost psihičkog života o organskim osnovama, osobito o živčanom sustavu.³ Kao grana psihologije, ona nastoji protumačiti fiziološke osnove psihičkih procesa. Prema UDK shemi klasificira se unutar psihologije oznakom *159.91 Psihofiziologija (fiziološka psihologija). Mentalna fiziologija*. Neurofiziologija je znanost koja istražuje odnose između strukture živčanog sustava i njegovih fun-

¹ Univerzalna decimalna klasifikacija. Prvo hrvatsko srednje izd. Zagreb : Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 2005-2007. I. dio : Društvene i humanističke znanosti. Str. 129-133.

² Univerzalna decimalna klasifikacija. Prvo srpskohrvatsko srednje izd. Beograd : YUBIN, 1991- . I. deo : Sistematske tablice. Str. 255.

³ Andrilović, Vlado. Psihologija odgoja i obrazovanja. Zagreb : Školska knjiga, 1987. Str. 85.

kcija. U UDK klasificira se unutar fiziologije oznakom *612.821 Fiziološka psihologija*. Zbog srodnosti područja ovih dviju disciplina nerijetko se u bibliografskoj jedinici tema obrađuje interdisciplinarno, istodobno s oba gledišta, fiziološke psihologije i neurofiziologije. U takvim slučajevima dokument se klasificira u obje skupine. Kod obrade interdisciplinarnih dokumenata treba obratiti pažnju na to koja će oznaka biti prva, tj. koja će oznaka odrediti mjesto dokumenta na polici i/ili u bibliografiji.

Primjeri:

159.91(035)

CARLSON, Neil R.

Foundations of physiological psychology / Neil R. Carlson. – 4th ed. – Boston [etc.] : Allyn and Bacon, cop. 1999. – XVI, 544 str. : ilustr. u bojama ; 28 cm

Bibliografija: str. 502-525. – Kazala.

ISBN 0-205-38311-X

I. Fiziološka psihologija—Osnovni pojmovi

159.91.01

616.821

HUGDAHL, Kenneth

Psychophysiology : the mind-body perspective / Kenneth Hugdahl. – 1st paperback ed., 3rd printing. – Cambridge, Mass. ; London : Harvard University Press, 2001. – XIII, 429 str. : ilustr., graf. prikazi ; 24 cm. – (Perspectives in cognitive neuroscience)

Bibliografija: str. 375-418. – Kazala.

ISBN 0-674-00561-9

I. Fiziološka psihologija—Osnovni pojmovi

Komentar. U oba je primjera predmetna odrednica ista, ali je s obzirom na znanstveni i metodološki pristup temi prvi primjer klasificiran na psihologiju, dok je u drugom primjeru, s obzirom na interdisciplinarnan pristup, dodana i druga UDK oznaka iz neurofiziologije.

2 Psihoanaliza i psihoanalitička terapija

Psihoanaliza je u UDK smještena kao psihodinamska psihologija pod oznakom *159.964.2*, ali se nalazi i u skupini *61 Medicina*, unutar psihoterapije na *615.851.1*. Psihoanaliza, kao teorija Sigmunda Freuda o ljudskom doživljavanju i ponašanju, čije je polazište pojam libida i njegova razvoja, te shema psihičkog aparata koji uključuje tri razine svijesti: nesvjesno, podsvjesno i svjesno (id, ego i superego), usmjerena je na razumijevanje, prevenciju i liječenje psihičkih pore-

mećaja,⁴ te je u tom smislu oblik psihoterapije, sinonim psihoanalitičkog liječenja. Freud definira što znači psihoanaliza, tj. provođenje psihoanalize (ili analize): “Rad kojim bolesniku dovodimo do svijesti ono potisnuto duševno u njemu nazivali smo psihoanalizom.”⁵ Psihoanaliza glavnu ulogu pridaje tumačenju nesvjesnog sukoba koji se nastoji razriješiti analizom prijenosa te je kao takva često suprotna raznim oblicima psihoterapije. No, ako psihoterapiju shvatimo kao svaku metodu liječenja psihičkih ili fizičkih poremećaja koja koristi psihološka sredstva, u tom je smislu i psihoanaliza oblik psihoterapije.

Tu logiku slijedi i UDK jer psihoanalizu kao teoriju koja sistematizira podatke prikupljene psihoanalitičkom metodom ispitivanja i psihoanalitičkim postupkom smješta u psihologiju, a psihoanalizu kao terapiju u medicinu. Često jedinica koja se obrađuje dobiva obje oznake, tj. smješta se u obje skupine, jer je u njenom sadržaju podjednako zastupljena teorija psihoanalize, kao i njezina primjena. Ukoliko se radi o psihoanalitičkoj terapiji određenih psihičkih poremećaja, tada se kombinira odgovarajuća UDK oznaka u psihijatriji, s UDK oznakom za psihoanalitičku terapiju.

Primjeri:

159.964.21-055.2

FREUD, Sigmund

O ženskoj seksualnosti / Sigmund Freud.

Iz: S. Freud: About women's sexuality, 1931. – Bibliografske bilješke na kraju teksta.

U: Kruh & ruže. – Zagreb : Ženska infoteka, 1993- . – ISSN 1332-2745. – (2001), 14 ; str. 11-18

I. Freud, Sigmund—Ženska seksualnost II. Psihoanaliza—Ženska seksualnost III. Psihologija žene—Seksualnost—Psihoanalitička teorija

615.851.1

GREENSON, Ralph R.

Theoretical concepts essential for technique / Ralph R. Greenson.

U: Psihoterapija. – Zagreb : Klinički bolnički centar, Klinika za psihološku medicinu Medicinskog fakulteta, 1971- . – ISSN 0350-3186. – 28 (1998), 1/2 ; str. 191-208.

I. Psihoanalitička terapija—Teorija

⁴ Psihologijski rječnik / [autori] Ivan Furlan ... [et al.] ; urednik Boris Petz. Jastrebarsko : Naklada Slap, 2005. Str. 380.

⁵ Laplanche, J. B. Rječnik psihoanalize. Zagreb : “August Cesarec” : Naprijed, 1992. Str. 400-402.

159.964.2

615.851.1

WINNICOTT, Donald Woods

Psycho-analytic explorations / D. [Donald] W. [Woods] Winnicott ; edited by Clare Winnicott, Ray Shepherd, Madeleine Davis. – 5th printing. – Cambridge, Mass. : Harvard University Press, 1997. – XIII, 602 str. : ilustr. ; 23 cm
Str. XI-XIII: Predgovor / Ray Shepard, Madeleine Davis. – Bibliografske bilješke uz tekst. – Kazalo.

ISBN 0-674-72091-1

I. Psihoanaliza—Teorija II. Psihoanalitička terapija—Teorija III. Dječja psihoanalitička terapija—Studija

616.89-008.485-085.851.1

MAGNAVITA, Jeffrey J.

Restructuring personality disorders : a short-term dynamic approach / Jeffrey J. Magnavita ; foreward by Stanley B. Messer. – New York ; London : The Guilford Press, cop. 1997. – XVIII, 349 str. : ilustr. ; 24 cm

Predgovor: str. VII-IX. – Bibliografija: str. 321-333. – Kazala.

ISBN 1-57230-185-6

I. Poremećaji ličnosti—Psihoanalitička terapija

Komentar. Dodijeljena UDK oznaka oblikovana je tako da se oznaci za poremećaje ličnosti 616.89-008.485 dodala oznaka koja označuje psihoanalitičku terapiju -085.851.1. Kada se u nekoj jedinici tematizira psihoanalitička terapija pojedinoga psihičkog poremećaja, klasifikacijska oznaka uvijek nastaje kombinacijom UDK oznaka na isti, navedeni način.

3 Psihopatologija i psihijatrija

Postoji cijelo područje u psihologiji koje ima svoj klasifikacijski korelat u psihijatriji. Patološka psihologija ili psihopatologija kao jedna od psihologijskih disciplina obrađuje iste teme koje nalazimo i u psihijatriji. Patološka psihologija znanstveno je istraživanje uzroka, simptoma i toka različitih psihičkih poremećaja i odstupanja od uobičajenog doživljavanja i ponašanja.⁶ Psihijatrija je medicinska znanost koja se bavi izučavanjem podrijetla, dijagnosticiranjem, prevencijom i liječenjem psihičkih poremećaja.⁷ Obje discipline imaju isti predmet proučavanja – psihičke poremećaje.

⁶ Psihologijski rječnik / [autori] Ivan Furlan ... [et al.], str. 394.

⁷ Psihijatrijski rječnik Američke psihijatrijske udruge / urednici Jane E. Edgerton, Robert J. Campbell. Jastrebarsko : Naklada Slap, 2002. Str. 136.

Na primjerima bibliografskih jedinica koje tematiziraju različite psihološke i psihijatrijske fenomene, te različite psihičke poremećaje, ilustrirat ćemo načine njihove klasifikacije u praksi NSK.

3.1 Psihički poremećaji

U UDK sustavu unutar psihijatrije sistematizirane su sve vrste psihičkih poremećaja. Unutar patološke psihologije nema takve detaljne sistematizacije. Tako se vrlo različiti psihički poremećaji, kao što su sezonski afektivni poremećaj, depresija, poremećaji ličnosti, narcizam, hipohondrija, u psihologiji svrstavaju unutar iste oznake 159.97, dok nam UDK u psihijatriji nudi za svaki takav specifičan poremećaj zasebnu oznaku.

Primjeri:

159.972

616.895.4-085

ROSENTHAL, Norman E.

Winter blues : seasonal affective disorder : what it is and how to overcome it / Norman E. Rosenthal. – New York ; London : The Guilford Press, cop. 1993. – X, 325 str. : ilustr. ; 23 cm

Bilješka o autoru: str. [326]. – Bibliografija: str. 308-310. – Kazalo.

ISBN 0-89862-149-6

I. Sezonski afektivni poremećaji—Psihološki savjetnik II. Sezonski afektivni poremećaji—Fototerapija

616.895.4

159.972

DYSTHYMIA and the spectrum of chronic depressions / Hagop S. Akiskal, Giovanni B. Cassano, editors. – New York ; London : The Guilford Press, cop. 1997. – XII,228 str. ; 24 cm

Bibliografija uz svaki rad. – Kazalo.

ISBN 1-57230-089-2

1. Akiskal, Hagop S. 2. Cassano, Giovanni B.

I. Distimija—Osnovni pojmovi II. Distimija—Dijagnostika i terapija III. Depresija—Dijagnostika i terapija

3.1.1 Poremećaj pažnje s hiperaktivnošću

Neki psihički poremećaji koji imaju svoju oznaku u UDK psihijatrije, s obzirom na svoj specifičan karakter, unutar psihologije ne klasificiraju se na psihopatologiju. Primjer je za to poremećaj pažnje s hiperaktivnošću koji se klasificira oznakom 159.952.6 *Stečena nepažnja. Manjak pribranosti.*

Primjer:

616.89-008.481-053.6

159.952.6-053.6

ROBIN, Arthur L.

[Attention-deficit/hyperactivity disorder]

ADHD in adolescents : diagnosis and treatment / Arthur L. Robin ; foreword by Russel A. Barkley. – New York ; London : The Guilford Press, cop. 1998. – XVIII, 461 str. : ilustr. ; 24 cm

Predgovor: str. IX-XI. – Bibliografija: str. 437-452. – Kazalo.

ISBN 1-57230-391-3

I. Poremećaj pažnje s hiperaktivnošću—Adolescenti

3.1.2 Postporođajna depresija

Postporođajna depresija nema točno određenu oznaku u UDK. Zato se dogovorno koristi sljedeća kombinacija oznaka: kao prva, stavlja se oznaka za psihopatologiju s dodatkom opće pomoćne oznake za osobe, za majke *159.97-055.26 (Tablica 1k Opće pomoćne oznake za osobe)*, a kao druga oznaka iz psihijatrije *616.89-055.26*. Iznimno se kao prva oznaka može staviti ona iz psihijatrije ukoliko se tema obrađuje s toga gledišta.

Primjer:

159.97-055.26

616.89-055.26

MARČINKO, Darko, liječnik

Postpartalna depresija / Darko Marčinko, Sanda Radanović-Čorić, Vesna Medjedović, Marko Martinac, Dalibor Karlović, Mara Tripković i Marina Ivanišević.

Bibliografija: 19 jed. – Summary. U: Socijalna psihijatrija. – Zagreb : Psihijatrijska klinika Kliničkog bolničkog centra i Medicinskog fakulteta Sveučilišta, 1973- . – ISSN 0303-7908. – 31 (2003), 3 ; str. 133-137.

I. Postporođajna depresija—Osnovni pojmovi

3.1.3 Mentalna retardacija

Za neke poremećaje gotovo se redovito stavljaju obje oznake, iz psihologije i psihijatrije, dok se neki, kao što je npr. mentalna retardacija, klasificiraju u tri skupine – defektologiju, psihijatriju i/ili na psihologiju, ovisno o pristupu.

Primjeri:

376.1-056.36

616.899-053.2

IGRIĆ, Ljiljana

Djeca s mentalnom retardacijom u društvu / Ljiljana Igrić.

Tema br.: Djeca s posebnim potrebama. – Bibliografija: 9 jed. – Summary ; Zusammenfassung.

U: Dijete i društvo. – Zagreb : Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, 1999- . – ISSN 1332-3210. – 3 (2001), 3 ; str. 293-301.

I. Djeca s teškoćama u razvoju—Defektološki pristup II. Djeca s teškoćama u razvoju—Dijagnostika III. Mentalna retardacija—Djeca—Dijagnostika

376.1-056.34

159.922.76

SEKUŠAK-Galešev, Snježana

Dinamika promjena u ponašanju učenika usporenog kognitivnog razvoja / Snježana Sekušak-Galešev, Ljiljana Pintarić.

Bibliografija: 10 jed. – Summary.

U: Defektologija. – Zagreb : Fakultet za defektologiju, 1965-1995. – ISSN 0351-1839. – 31 (1995), 1/2 ; str. 47-57.

I. Mentalna retardacija—Djeca—Poremećaji ponašanja

3.1.4 Shizofrenija

S obzirom na raznovrsnu tematiku vezanu uz pojedini psihički poremećaj, klasifikacija psihijatrije nudi velike mogućnosti izražavanja kombinacijama ponuđenih oznaka.

Tako, na primjer, oznaka za shizofreniju *616.895.8.* može se kombinirati na sljedeće načine:

<i>Shizofrenija—Dijagnostika i terapija:</i>	<i>616.895.8-079.4-08</i>
<i>Shizofrenija—Diferencijalna dijagnostika:</i>	<i>616.895.8-079.4</i>
<i>Shizofrenija—Elektrofiziološka dijagnostika:</i>	<i>616.895.8-073</i>
<i>Shizofrenija—Genetička istraživanja</i>	<i>616.895.8:577.2</i>
itd.	

3.2 Posttraumatski stresni poremećaj

Posttraumatski stresni poremećaj (PTSP) klasificira se u psihologiji oznakom *159.97*, a u psihijatriji oznakom *616.89*. Radi se o stanju za nastanak kojeg je odlučujuće postojanje traumatskog iskustva. Riječ je o normalnim ljudskim reakcijama na nenormalne okolnosti. Značajka ovoga psihičkog poremećaja pojava je karakterističnih simptoma koji su rezultat traumatskog događaja koji prelazi razinu normalnoga ljudskog iskustva, a simptomi se javljaju u većine ljudi izloženih traumatskom događaju.⁸ Temom PTSP-ija bave se obje znanstvene discipline, te se takav sadržaj klasificira ovisno o tome o kakvom se pristupu u njemu radi.

⁸ Posttraumatski stresni poremećaj : hrvatska iskustva / urednici Rudolf Gregurek, Eduard Klain. Zagreb : Medicinska naklada, 2000. Str. 3.

Primjeri:

159.97(035)

FLANNERY, Raymond B., ml.

Posttraumatski stresni poremećaj : vodič za žrtve: liječenje i oporavak / Raymond B. Flannery ; [prijevod Magdalena i Milan Živković]. – Osijek : Izvori, 1998. (Virovitica : Grafo-projekt). – 237 str. ; 21 cm

Prijevod djela: Post-traumatic stress disorder. – Nakl. 1000 primj. – Prema CIP-zapisu, knjiga je 1. izd.

ISBN 953-177-022-0

I. Posttraumatski stresni poremećaj—Psihoterapija

616.89-085.851(082)

POSTTRAUMATSKI stresni poremećaj : hrvatska iskustva / urednici Rudolf Gregurek, Eduard Klain. – Zagreb : Medicinska naklada, 2000. (Zagreb : Medicinska naklada). – 214 str. : ilustr. u bojama ; 24 cm. – (Biblioteka Posebna izdanja / Medicinska naklada, Zagreb)

Bibliografija uz svaki rad. – Imensko kazalo ; Predmetno kazalo.

ISBN 953-176-114-0

I. Posttraumatski stresni poremećaj—Psihoterapija

3.3 Traumatski stres i ratna psihotrauma

Na isti način kao i PTSP obrađuje se i tematika traumatskog stresa (psihotrauma), te ratne psihotraume. Budući da se radi o ekstremnom stresu, dramatičnom, bolnom doživljaju ili iskustvu, koje i u inače zdravim osobama izaziva neurotičnu reakciju te, nerijetko, i neke trajnije posljedice,⁹ ovisno o pristupu, klasificira se na psihologiju ili psihijatriju, ili u obje skupine.

Primjeri:

616.89-008-053.2/.6

159.97-053.2/.6

BEGOVAC, Ivan

Psihička traumatizacija djece i adolescenata / Ivan Begovac i Branka Begovac.

Bibliografija: 62 jed. – Summary.

U: Socijalna psihijatrija. – Zagreb : Psihijatrijska klinika Kliničkog bolničkog centra i Medicinskog fakulteta Sveučilišta, 1973- . – ISSN 0303-7908. – 30 (2002), 2 ; str. 85-92.

I. Traumatski stres—Djeca II. Traumatski stres—Adolescenti

⁹ Psihologijski rječnik / [autori] Ivan Furlan ... [et al.], str. 517.

159.97-058.65

616.89-058.65

615.851-058.65

GRUDEN, Vladimir, st.

Ožiljci na duši Hrvatske : psihoterapija u ratu / Vladimir Gruden i Zdenka Gruden. – Zagreb : Medicinska naklada : “Gruden”, 1996. (Čakovec : “Zrinski”). – X, 277 str. : ilustr. ; 24 cm. – (Biblioteka Posebna izdanja / Medicinska naklada, Zagreb)

ISBN 953-176-042-X

I. Ratna psihotrauma—Psihoterapija II. Psihoterapija—Ratne žrtve

Komentar. Jedinice koje tematiziraju ratnu psihotraumu, u najvećem broju slučajeva klasificiraju se u obje skupine. U ovom primjeru dodana je i treća oznaka, za psihoterapiju 615.851 jer je naglasak na samoj psihoterapiji ratnih stradalnika. Iz *Tablice 1k* dodana je oznaka za ratne žrtve -058.65.

616.89-008.441-058.65

BEK, Renata

Anksiozne reakcije u ratu / Renata Bek, Ivan Buzov i Vedran Bilić.

– Ilustr.

Bibliografija: 41 jed. – Summary.

U: Socijalna psihijatrija. – Zagreb : Psihijatrijska klinika Kliničkog bolničkog centra i Medicinskog fakulteta Sveučilišta, 1973- . – ISSN 0303-7908. – 29 (2001), 1 ; str. 3-8.

I. Anksioznost—Ratna psihotrauma II. Ratna psihotrauma—Anksioznost

Komentar. Klasifikator se odlučio za oznaku iz psihijatrije, budući da se u jedinici istražuje specifični psihički poremećaj – anksioznost, koji u UDK tablicama iz psihijatrije ima svoju oznaku 616.89-008.441. Dodana je i oznaka za ratne žrtve -058.65 iz *Tablice 1k* jer se tematizira anksioznost kao posljedica ratne psihotraume.

3.4 Psihološki stres, ratni stres, profesionalni stres itd.

Različito se, međutim, obrađuje tematika psihološkog stresa, kao i različitih oblika stresa, kao što je ratni stres, urbani stres, psihosocijalni stres ili profesionalni stres, koji se klasificiraju uglavnom samo na psihologiju. S obzirom na to da u klasifikacijskoj shemi psihologije nije predviđena oznaka za stres, inače tematiku vrlo zastupljenu u psihologijskoj literaturi, dogovorno je izabrana oznaka 159.942 *Emocije. Afekti. Osjećajnost. Osjećaji*, UDK oznaka za emocije i afekte, koju se prepoznalo kao približno odgovarajuću za tematiku stresa.

Stres se u psihologiji definira kao štetna transakcija između pojedinca i određenog svojstva okoline. Kao neumitni pratilac suvremenog življenja, stres nije vezan ni uz kakve ekstremne, izuzetne situacije, te njegove posljedice mogu

sasvim izostati. U slučaju nemogućnosti uspješnog suočavanja sa stresom, često se, ako se radi o intenzivnom i dugotrajnom djelovanju, javlja niz negativnih efekata, pa i psihičkih ili tjelesnih poremećaja i bolesti.¹⁰ U takvim slučajevima njime se bavi i medicina te psihijatrija.

Primjeri:

159.942:159.923

159.923.3:159.942

LACKOVIĆ-Grgin, Katica

Ličnost u procesu stresa / Katica Lacković-Grgin, Tomislav Grgin.

Bibliografija: 60 jed. – Summary.

U: Radovi. Razdio filozofije, psihologije, sociologije i pedagogije. – Zadar : Filozofski fakultet, 1985-2003. – ISSN 0352-6798. – 35 (1995/1996), 12 ; str. 69-94.

I. Stres—Aspekt ličnosti

Komentar. Jedinica je dobila dvije klasifikacijske oznake iz psihologije, budući da se istražuje ličnost u procesu stresa, tj. kako stres utječe na promjene ličnosti.

159.942-058.65-053.2/.6

VULIĆ-Prtorić, Anita

Ratna iskustva i subjektivni doživljaj stresa djece i adolescenata : 10 godina kasnije / Anita Vulić-Prtorić. – Ilustr.

Bibliografija: 25 jed. – Summary ; Zusammenfassung.

U: Dijete i društvo. – Zagreb : Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, 1999- . – ISSN 1332-3210. – 5 (2003), 2/3 ; str. 235-248.

I. Ratni stres—Djeca—Psihološka istraživanja

Komentar. U klasifikaciji ove jedinice UDK oznaci za stres 159.942 dodane su opće pomoćne oznake za ratne žrtve -058.65, te djecu i adolescente -053.2/.6 iz *Tablice 1k*.

159.942-057

BAKIĆ-Tomić, Ljubica

Personal communication potential of people working under the high occupational stress / Ljubica Bakić-Tomić, Sue Foy, Juraj Plenković. – Ilustr.

Bibliografija: 16 jed. – Sažetak.

U: Informatologia. – Zagreb : Hrvatsko komunikološko društvo, 1991- . – ISSN 1330-0067. – 32 (1999), 3/4 ; str. 195-199.

I. Profesionalni stres—Interpersonalna komunikacija

¹⁰ Psihologijski rječnik / [autori] Ivan Furlan ... [et al.], str. 471.

Komentar. Opća pomoćna oznaka za osobe prema zanimanju -057 iz *Tablice 1k*, dodana je UDK oznaci za stres 159.942, što omogućuje izražavanje sadržaja jedinice koja tematizira profesionalni stres.

616.895.4-053.2(043.3)

616.89-058.65-053.2(043.3)

ŽIVČIĆ-Bećirević, Ivanka

Depresivnost u dječjoj dobi kao reakcija na stresne životne događaje izazvane ratnom situacijom : doktorska disertacija / Ivanka Živčić. – Zagreb : I. Živčić, 1994 ([S. l. : s. n.]). – 237 listova : table ; 30 cm

I. Depresija—Ratni stres—Djeca školske dobi

Komentar. U ovom je primjeru primarna tema depresija koja se javlja kao posljedica ratnog stresa, pa je jedinica, klasificirana na psihijatriju, dobila oznaku za depresiju 616.895.4, a dodane su i opće pomoćne oznake za ratne žrtve -058.65, te djecu -053.2 iz *Tablice 1k*. Druga oznaka okuplja sadržaje s temom djece ratnih žrtava.

3.5 Nasilje i zlostavljanje

U psihopatologiju ubraja se danas u literaturi vrlo zastupljena tematika nasilja i zlostavljanja. To je još jedno područje čiji su sadržaji najčešće interdisciplinarni, pa se klasificiraju na psihologiju, sociologiju, socijalnu skrb, pedagogiju i etiku.

U psihologiji takvu tematiku klasificiramo na 159.97 *Psihopatologija*, uz dodatne opće pomoćne oznake iz *Tablice 1k*. Koristi se i oznaka iz dječje psihologije 159.922.76, kojoj se dodaje opća pomoćna oznaka za osobe s problemima ponašanja -056.49, kada se radi o psihološkim sadržajima vezanim za djecu problematičnog ponašanja. Upotrebom općih pomoćnih oznaka za osobe u UDK oznaci označit ćemo o kojoj se kategoriji osoba radi, te razlikovati subjekt i objekt radnje, tj. žrtve zlostavljanja i zlostavljače. Npr., kada se radi o sadržajima u kojima su muškarci žrtve nasilja, uz oznaku psihopatologije 159.97 dodajemo opću pomoćnu oznaku za osobe -052-055.1, dok za muškarce zlostavljače koristimo oznaku -051-055.1.

Primjeri:

316.624-052-055.2(082)

364.65-055.2(082)

159.97-052-055.2:176.4](082)

316.624-055.5(082)

305-055.2

RETHINKING violence against women / editors R. Emerson Dobash, Russell P. Dobash. – Thousand Oaks ; London ; New Delhi : Sage Publications, cop. 1998. – IX, 276 str. : graf. prikazi ; 24 cm. – (Sage series on violence against women : SVAW ; 9)

Bibliografija: str. 231-249. – Kazalo. – Bilješke uz pojedine radove.

ISBN 0-7619-1186-3

I. Žene—Žrtve nasilja—Interdisciplinarni pristup II. Seksualno nasilje—Interdisciplinarni pristup III. Nasilje u obitelji—Interdisciplinarni pristup

364.271-053.6(035)

159.922.76-056.49-053.6(035)

BOLJE spriječiti, nego liječiti : prevencija nasilja u adolescentskim vezama : priručnik za edukatore i edukatorice / Sanja Cesar... [et al.]. – 2. izd. – Zagreb : CESI, 2006. – 96 str. ; 26 cm

Bibliografija.

ISBN 953-97762-8-7

I. Nasilje—Prevencija II. Adolescenti—Nasilje—Prevencija

159.97-055.1:159.964.2

GARTNER, Richard B.

Betrayed as boys : psychodynamic treatment of sexually abused men /Richard B. Gartner. – New York ; London : The Guilford Press, cop. 1999. – XII, 356 str. ; 23 cm

Bilješka o autoru: str. VI. – Bibliografija: str. 326-346 i uz tekst. – Kazalo.

ISBN 1-57230-644-0

I. Seksualno zlostavljanje—Psihoanalitička terapija II. Muškarci—Žrtve nasilja

4 Popularna psihologija

S obzirom na načelo obveznog primjerka, u NSK su uvelike zastupljeni sadržaji tzv. popularne psihologije, koja se u UDK klasificira oznakom za psihičko zdravlje *159.913 Mentalna higijena*. To su različiti psihološki savjetnici, priručnici samopomoći, studije o treningu asertivnosti i pozitivnom mišljenju. Često se u prvoj UDK oznaci izražava neki odnos, ovisno o tome o kakvoj se vrsti psihološkog savjetnika radi (najčešće su usmjereni na ljubavne odnose, samopouzdanje, rješavanje sukoba, komunikacijske probleme, itd). S obzirom na njihovu popularnu razinu izlaganja, ako bibliografska jedinica dobiva drugu UDK oznaku, njoj se obvezno dodaje opća pomoćna oznaka za oblik (*0.062 Izlaganje na nižoj, osnovnoj, popularnoj razini (Tablica 1d)*).

Primjeri:

159.913:159.923.2

DE Angelis, Barbara

Samopouzdanje : kako ga pronaći i živjeti / Barbara De Angelis ; [prijevod Nenad Maljković]. – Čakovec : Dvostruka duga, 2004. (Split : Marjan tisak). – 97 str. ; 19 cm. – (Biblioteka Aurora)

Prijevod djela: Confidence. – Nakl. 1000 primj.

ISBN 953-6516-70-5

I. Samopouzdanje—Psihološki savjetnik

159.913:159.942

159.942(02.062)

CARTER-Scott, Cherie

Ako je ljubav igra, ovo su pravila : [10 najvažnijih pravila u igri ljubavi] / Cherie Carter-Scott ; [prevela s engleskoga Vesna Lisičić]. – Zagreb : Algoritam, 2001. ([Zagreb] : Zagraf ZT). – 237 str. ; 17 cm

Prijevod djela: If love is a game, these are the rules.

ISBN 953-6450-98-4

I. Ljubavni odnosi—Psihološki savjetnik II. Ljubav—Komunikacijsko gledište

5 Zaključak

Područja psihologije i psihijatrije po mnogim su svojim temama i sadržajima srodna pa nije rijetkost da se teme u nekim jedinicama obrađuju s oba gledišta. Česta je praksa dodjeljivanja dviju, pa i više UDK oznaka jednom dokumentu. Kako bi procijenio je li sadržaj nekog dokumenta interdisciplinaran, klasifikator mora pomno proučiti sadržaj dokumenta i donijeti odluku koje će mu oznake dodijeliti. Kada se dodjeljuje više oznaka, od izuzetne je važnosti određivanje koja će od njih biti prva budući da o njoj ovisi raspored jedinice u bibliografijama i katalozima, kao i njezin fizički smještaj na polici u otvorenom pristupu. Pritom su klasifikatoru glavni orijentiri sadržaj jedinice, teorijski i metodološki pristup temi, gledište s kojeg se temi pristupa. Podaci o profesiji autora, te vrsta časopisa, ukoliko se radi o člancima, također su elementi o kojima treba voditi računa u prosudbi. Pretraživanjem kataloga različitih knjižnica možemo uočiti da su rješenja klasifikatora ponekad i različita. Razlog je tomu nemogućnost utvrđivanja strogih pravila, ali i rezultat sve veće interdisciplinarnosti suvremenoga znanstvenog istraživanja.

U klasifikaciji psihologije i psihijatrije, uz glavne UDK oznake, od velike su važnosti i opće pomoćne oznake za osobe iz *Tablice 1k*, koje se nerijetko međusobno kombiniraju. Ukoliko se u sadržaju tematizira određena kategorija osoba, bez obzira na to o kakvim se značajkama radi (najčešće su to spolne, dobne, te zdravstvene značajke), one se obvezno navode u UDK oznaci.

LITERATURA

Andrilović, Vlado. Psihologija odgoja i obrazovanja. Zagreb : Školska knjiga, 1987.

Laplanche, J. B. Rječnik psihoanalize. Zagreb : “August Cesarč” : Naprijed, 1992.

Posttraumatski stresni poremećaj : hrvatska iskustva / urednici Rudolf Gregurek, Eduard Klain. Zagreb : Medicinska naklada, 2000.

Psihijatrijski rječnik Američke psihijatrijske udruge / urednici Jane E. Edgerton, Robert J. Campbell. Jastrebarsko : Naklada Slap, 2002.

Psihologijski rječnik / [autori] Ivan Furlan ... [et al.] ; urednik Boris Petz. Jastrebarsko : Naklada Slap, 2005.

Univerzalna decimalna klasifikacija. Prvo hrvatsko srednje izd. Zagreb : Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 2005-2007. I. dio : Društvene i humanističke znanosti.

Univerzalna decimalna klasifikacija. Prvo srpskohrvatsko srednje izd. Beograd : YUBIN, 1991- . I. deo : Sistematske tablice.